

Natuurlijk Oirschot

Contactblad IVN Oirschot november 2024

ivn
Oirschot

**natuur
educatie**

Van de redactie

Welkom bij de november-editie van Natuurlijk Oirschot! De laatste maanden van het jaar zijn alweer aangebroken, maar er staan nog volop activiteiten op het programma. Zo hebben we in november een lezing en excursie met Gerard Traa over 'Vitaal bos', en gaan we met de basisschoolleerlingen weer bomen planten.

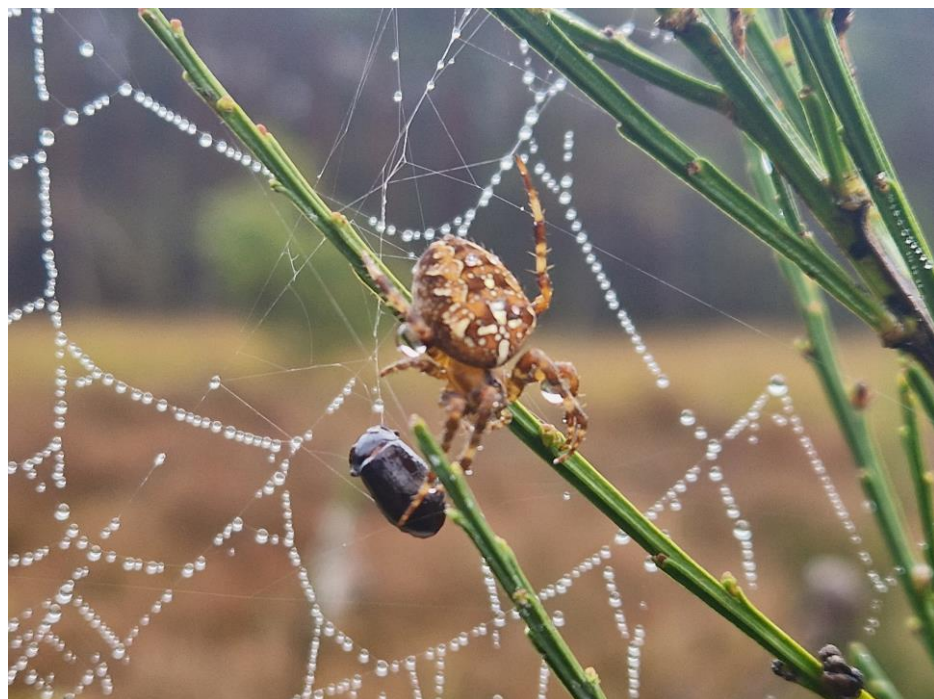
In deze editie blikken we ook terug op de herfstwandeling met de basisscholen en de bijzondere wandeling die Petra Koning organiseerde. Daarnaast zijn natuurlijk onze vaste rubrieken weer aanwezig, zoals Mijmeringen van Mirjam, Natuurlijk Bekeken, en de Plant, Insect en Recept van de Maand.

Deze maand hebben we ook een boeiende bijdrage van Jeroen Oost over AI en St(Appen) in de Natuur. Ook kwam de staat van de natuur weer uitgebreid in het nieuws: wereldwijd gaat het slecht met de biodiversiteit, en Nederland scoort daar helaas niet beter in. Vorige maand lasen we al dat pesticiden wijdverspreid aanwezig zijn in heel het land. Nu blijkt uit nieuw onderzoek van Velt dat zelfs onze slaapkamers niet veilig zijn. Gelukkig kan het ook anders, zoals blijkt uit een recent rapport van Urgenda.

Voor natuurorganisaties is er nog een wereld te winnen. In een artikel uit het IVN-blad Mens en Natuur las ik een krachtige uitspraak: "We willen niet dat orkestje op de Titanic zijn, en maar blijven roepen hoe mooi de natuur is terwijl die om ons heen verdwijnt."

Tot slot: iedereen bedankt voor de kopij! Heb je zelf natuurverhalen, observaties, een interessante mening of een activiteit die aandacht verdient? Laat het ons weten. Of het nu gaat om een excursie, een educatief project, een moment van verwondering of een inspirerend artikel – we horen graag van je.

Veel leesplezier, en tot bij een van onze activiteiten!

Inhoud

Pag. 2	Van de redactie
pag. 3	Op de agenda in oktober
pag. 4	Vanuit het bestuur Recept van de maand
pag. 5	Insect van maand Het bekijken waard
pag. 6	Verslag Herfstwandeling scholen
pag. 7	Mijmeringen van Mirjam
pag. 8	Wandelen met vluchtelingen
pag. 9	Plant van de maand Pesticiden in je Slaapkamer
pag. 10	St(Appen) in de natuur
pag. 11	Natuurlijk Gezien
pag. 12	Naar een Gezondere Landbouw en Voedselproductie (Urgenda)

Agenda

Dinsdag 12 november
Lezing 'Vitale bossen met loof- en naalddhout'

Zondag 17 november
Excursie "Op naar het vitale bos"

Donderdag 21 november
IVN Scholenwerk organiseert in samenwerking met de gemeente Oirschot de Boomplantdag

Zie pagina 3 voor meer informatie over de agenda van oktober.

Hier vind je het [Jaarprogramma 2024](#)

Lid worden? Klik [HIER](#)

Contact

Telefoon 06-13861373
Mail info@ivn-oirschot.nl
Postadres Bovenwiel 2
5688 SE Oirschot

Website Home - Oirschot (ivn.nl)
Facebook Facebook
Instagram Instagram
YouTube YouTube

Bank NL66 RABO 0138829632
Kvk 40237786
Anbi RSIN: 816495464

Redactie 06-44852519
Mail communicatie@ivn-oirschot.nl

Agenda: 12 november - Lezing Vitale bossen met loof- en naaldhout

In de afgelopen eeuwen zijn er talloze bomen geplant, waaronder veel uitheemse soorten, met als doel de productie van hout. Dit hout werd onder andere gebruikt voor huizenbouw, de mijnbouw en talloze andere toepassingen. Helaas leidde deze monocultuur (bijvoorbeeld bossen vol met alleen Douglas sparren) tot een afname van de biodiversiteit. De bossen werden eentonig, en het planten- en dierenleven had steeds minder ruimte om zich te ontwikkelen.

Natuurgids en voormalig boswachter Gerard Traa legt uit hoe organisaties zoals het Brabants Landschap nu werken aan het herstel van deze bossen. Ze streven naar meer vitaliteit en diversiteit, waardoor onze bossen gezonder worden en aantrekkelijker voor een breed scala aan planten, dieren en andere organismen.

Voor informatie en aanmelden, klik [HIER](#)

Agenda: 17 november - Excursie Op naar het vitale Bos

Natuurgids en voormalig boswachter Gerard Traa, met jarenlange ervaring bij het Brabants Landschap, neemt je mee op een boeiende wandeling door de bossen rond Oirschot. Als insider deelt hij unieke inzichten in hoe het Brabants Landschap de bossen diverser, gezonder en aantrekkelijker maakt voor een rijkdom aan planten,

dieren en andere natuurlijke organismen. Tijdens deze excursie krijg je de kans om met eigen ogen de resultaten van natuurbeheer te zien en te leren hoe deze aanpak bijdraagt aan de toekomst van onze bossen.

Voor informatie en aanmelden, klik [HIER](#)

Agenda: 21 november - Boomplantdag

Op donderdag 21 november vieren we de Nationale Boomplantdag in de gemeente Oirschot! Deze feestelijke dag organiseert de Scholenwerkgroep van IVN afdeling Oirschot in samenwerking met de gemeente Oirschot. We nodigen alle leerlingen van groep 8 van de basisscholen om deel te nemen!

Bomen zijn van onschatbare waarde voor onze leefomgeving. Daarom vinden we het belangrijk dat ieder kind tijdens zijn of haar schoolloopbaan de kans krijgt om een boom te planten. Deze bomen dragen bij aan een mooier landschap, schonere lucht, meer biodiversiteit en een gezonde leefomgeving voor toekomstige generaties. Wat een prachtig idee dat de kinderen zelf kunnen bijdragen aan een groenere toekomst!

Voor de plantlocatie is, zoals vorig jaar, gekozen voor de Bospercelen aan de Burgemeester Smulderslaan in Oostelbeers. De plantgaten zullen worden voorbereid door Bosgroep Zuid, en elke leerling krijgt de kans om een aantal boompjes te planten. Om de dag extra gezellig te maken, wordt er voor iedereen warme chocolademelk geschonken! Ook voor deze dag zijn we weer op zoek naar IVN'ers die de kinderen willen helpen tijdens het planten. Heb je zin om mee te doen? Meld je dan aan via

scholenwerk@ivn-oirschot.nl . Samen maken we er weer een onvergetelijke dag van voor alle kinderen.

Vanuit het bestuur

Loek Kuperus

Vanaf nu houden we je via Natuurlijk Oirschot weer regelmatig op de hoogte van de ontwikkelingen binnen IVN Oirschot.

Activiteitenplanning 2025

Het jaar is alweer bijna om, en we zijn druk bezig met de voorbereidingen voor de publieksactiviteiten van 2025. In overleg met bestuur, natuurgidsen en coördinatoren werken we aan een mooi en gevarieerd programma. Voor 1 december hopen we de laatste punten rond te hebben.

Nieuwe cursussen

De cursusgroep organiseert enkele mooie cursussen voor 2025. Hierover volgt binnenkort meer informatie.

Verhuizing naar De Heistal

Onze lezingen en enkele andere binnenactiviteiten vinden sinds kort plaats in buurthuis De Heistal. Ook onze

opslagmaterialen zijn nu verhuisd van het scouting-gebouw naar de zolder van De Heistal.

Bestuurswisseling 2025

Binnen het bestuur kijken we vooruit naar 2025. Omdat ik tijdens de komende ALV afscheid neem, denken we na over de samenstelling van het nieuwe bestuur.

Jouw mening telt!

Zoals je wellicht hebt gezien, hebben we een korte vragenlijst verstuurd naar alle leden en donateurs. We horen graag wat er leeft onder onze leden en hoe we mogelijk dingen beter kunnen doen. Heb je de enquête nog niet ingevuld? Doe dat dan snel!

Steun voor het Deltaplan Biodiversiteit

We hebben een aanvraag ingediend om supporter te worden van het Deltaplan Biodiversiteit. Zo hopen we een steentje bij te dragen aan het behoud en herstel van biodiversiteit, samen met natuurorganisaties, boerenorganisaties en andere betrokkenen. Kijk voor meer informatie op www.samenvoorbiodiversiteit.nl.

Herkenbare gidsen

Tot slot werken onze gidsen aan een standaard outfit, zodat ze beter herkenbaar zijn voor deelnemers en passanten.

Recept van de maand: Linzensalade met half gedroogde tomaten

Willy van de Schoot

Als je dit recept klaarmaakt is het lekker om er een stuk volkorenbrood bij te eten. Dan heb je meteen de klassieke vegetarische combinatie van granen (in het brood) met peulvruchten (linzen in dit geval). Door deze combinatie krijg je zonder dierlijke producten toch alle

[Eerlijkheid](#) in de Rijkessluisstraat. Sowieso een mooie winkel om eens te bezoeken als je op zoek bent naar duurzame producten.

Verder heb je lekkere half gedroogde tomaten nodig. In de vorige [Natuurlijk Oirschot](#) is een recept daarvoor te vinden.

eiwitten binnen die je nodig hebt. Bovendien zit er in dit gerecht nog een beetje kaas. Daarmee is het een gezonde en voedzame maaltijd die je ook nog eens grotendeels van tevoren kunt bereiden.

Voor dit eenvoudige maar heerlijke recept heb je goede linzen nodig die ook als ze gekookt zijn geen pap worden, zoals puy linzen. Deze zijn bijvoorbeeld te koop bij de

Voor 4 personen

250 gram linzen

1 rode ui, in dunne ringen

1 eetlepel rode wijnazijn

3 eetlepels olijfolie

50 gram fijngesneden kruiden zoals dille, kervel, peterselie, bieslook

80 gram gorgonzola of andere zachte blauwe kaas

Zout en peper naar smaak

Half gedroogde tomaten

Kook de linzen gaar in water met wat zout. Doe ondertussen de ui in een grote kom en voeg de azijn en wat zout toe. Roer door elkaar en laat de ui zachter worden. Giet de linzen af en laat ze even goed uitlekken. Meng ze daarna nog warm door de ui. Voeg de olijfolie en peper toe. Meng alles luchtig door elkaar en laat afkoelen. Schep net voor het serveren de verse kruiden onder de linzen door. Stort de salade op een platte schaal en verdeel er de gorgonzola en de tomaten over. Lekker met volkorenbrood.

Insect van de maand: de Veelvraat, rups van een nachtvlinder

Lia Adriaans (coördinator insectenwerkgroep)

Onlangs hadden we met IVN-scholenwerk een activiteit op de hei. De kinderen van diverse scholen kwamen langs en wat vonden ze het geweldig om met potjes de hei op te gaan op zoek naar beestjes. Ze vonden o.a. een enorme rups: de veelvraat, en nog een, en nog een, en nog een. Ze gingen allemaal in hetzelfde potje. Konden ze hem wel aanraken? Was het geen processierups? Was ie niet gevaarlijk?

De rups van deze dag actieve nachtvlinder, behorende tot de familie van de spinners (Lasiocampidae), is normaal gesproken actief tot in september (dit jaar dus al tot in oktober) en brengt de winter door tussen mos of bladeren op de grond. Na de winter zoekt hij de voorjaarszon op en verpopt zich in april. De cocon is langwerpige en sigaarvormige. Het mannetje van de vlinder is overwegend roodbruin met overdwarse witte strepen en vliegt meest overdag en af en toe in de nacht. Het vrouwtje is grotendeels grijsbruin en vliegt 's nachts.

Deze forse rups (zo'n 7 cm groot) heeft een dichte, roodbruine beharing en zwarte ringbanden. Hij lijkt op die van de grote beer, eveneens een nachtvlinder. Zijn naam duidt erop dat hij erg van eten houdt. Wellicht was hij wel de inspiratiebron voor Rupsje Nooitgenoeg?!

Je treft vlinder en rups vaak aan in de buurt van braam- en framboosstruikgewas, waarvan de rupsen de bladeren eten.

De haren van deze rups kunnen jeuk veroorzaken. (Sorry kinderen, als jullie dat gevoeld hebben!) Het dier is vrij algemeen en komt verspreid over het hele land voor. De veelvraat voelt zich thuis in heide, vochtig grasland, open bos en duin.

Het bekijken waard - Filmpjes over zandpaden

Frans van Boekhold

In de vorige editie van Natuurlijk Oirschot besteedden we aandacht aan de zandpaden in onze gemeente. Zandpaden hebben niet alleen een cultuurhistorische waarde, maar vervullen ook een ecologische en recreatieve functie. Waar ze vroeger als handelsroutes dienden, vormen ze nu belangrijke ecologische corridors en geliefde wandelroutes.

Mark Benders en Jochem Sloothaak van Brabants Landschap

Groenplatform Oirschot zet zich in voor het behoud van deze unieke paden. Ze brengen bedreigingen in kaart en ontwikkelen strategieën om de zandpaden te

Natuurfilmer Mark Kapteijns in actie

beschermen. In de vorige editie stond een link naar het filmpje [Zandpaden in Oirschot](#).

Nu wil ik nog 2 inspirerende filmpjes onder de aandacht brengen. In het filmpje [NatuurStreken langs het Zandpad](#) gaan Jochem Sloothaak en Mark Benders (beiden van Brabants Landschap) op zoek naar het zandpad. In het tweede, filmpje [Het Brabants Zandpad](#) van natuurfilmer Mark Kapteijns wordt het rijke planten- en dierenleven rond zandpaden prachtig in beeld gebracht.

Verslag Herfstwandeling 's Heerenvijvers

Werkgroep Scholen IVN Oirschot

Een groot deel van de vrijwilligers tijdens de voorbespreking

Tussen 8 en 17 oktober organiseerde de Werkgroep Scholen zes succesvolle buitenlessen voor de basisschoolleerlingen van groep 7 uit Oirschot, Oost-, West- en Middelbeers en Spoordonk. Verdeeld over zes dagdelen á 1,5 uur per dagdeel, namen ruim 150 leerlingen deel aan deze educatieve buitenles, die plaatsvond op het prachtige landgoed 's-Heerenvijvers.

Na een welkomstwoordje door Leo van de Laar werden de leerlingen in 4 groepjes verdeeld. Hierna trokken ze onder begeleiding van de vrijwilligers de natuur in.

Het thema van dit jaar was 'herfstverschijnselen', met aandacht voor vier onderwerpen: paddenstoelen, de bosbodem, bomen en de heide. De enthousiaste IVN-vrijwilligers zorgden ervoor dat de kinderen actief betrokken waren en de natuur op een speelse manier leerden ontdekken.

Ondanks een enkele regenachtige dag bleef de sfeer goed, en het enthousiasme van de leerlingen en leerkrachten was aanstekelijk. De buitenlesweek bood de kinderen de kans om buiten de klas in aanraking te komen met de natuur, geheel in lijn met de doelstelling van IVN Scholenwerk: kinderen de natuur laten beleven.

Dankzij de inzet van 20 vrijwilligers en de betrokkenheid van de scholen was deze buitenlesweek een groot succes. We kijken uit naar de volgende editie!

Jaarlijks organiseert de Werkgroep Scholen vijf activiteiten voor de leerlingen van de basisscholen. Neem eens een kijkje op onze website: Klik [HIER](#). We zoeken nog vrijwilligers. Heb je interesse om als vrijwilliger af en toe mee te doen? Stuur dan een mailtje naar: scholenwerk@ivn-oirschot.nl

Mijmeringen van Mirjam

Mirjam is in de zomer van 2023 met haar gezin van de stad verhuisd naar het buitengebied van Oirschot. Ze hebben een hectare land waarop ze met de aanleg van een voedselbos goed voor zichzelf én voor de biodiversiteit willen zorgen. In deze maandelijkse column in Natuurlijk Oirschot vertelt Mirjam over haar ontdekkingsreis als 'groentje in het groen'. De ontwikkeling van het voedselbos is te volgen op www.denieuweoereik.nl. (onder 'nieuws en inspiratie')

Tijd

Als onderwijsfamilie met schoolgaande kinderen drukt de ritmiek van de schoolvakanties een grote stempel op de ritmiek van ons leven. Als de herfstvakantie is gearriveerd is er geen ontkennen aan: de zomer is voorbij, de herfst is in volle gang, de winter komt met rasse schreden dichterbij en de lente lijkt verder weg dan ooit. Ik heb het gevoel dat de zomer voorbij is gevlogen. Ik herinner me van vorige zomer, naast de vele regen, dat ik alle veranderingen op ons terrein zo minutieus waarnam. De herfst introduceerde zichzelf toen langzaam, plantje voor plantje, blaadje voor blaadje. En nu lijkt het alsof de lelietjes-van-dalen van het een op het andere moment ineens weg zijn.

Lelietjes van dalen in de herfst

Ogenscheinlijk zonder vooraankondiging ligt er nu alleen nog wat bruin snotterig blad. Als psycholoog weet ik echt wel dat iets voor de eerste keer meemaken een andere tijdsbeleving geeft dan de keren erna, als de loop der dingen meer bekend en voor het brein

voorspelbaar is. De intensiteit en ervaren vertraging van de eerste keer is niet te evenaren bij herhalingen van hetzelfde. Als je zelf terugdenkt aan een eerste keer, herken je dat gevoel? De eerste kus met je lief, de eerste keer een ijsvogel in het echt zien, je (klein)kind voor het eerst vasthouden, de eerste keer naast een bulderende waterval staan, de eerste keer dat je dat ene gerecht proefde dat voor altijd je lievelings is...

Ochtendzon met mist over het terrein

Hoewel de een er gevoeliger voor is dan de ander, hebben we als mensen dus een soort aangeboren behoefte om op zoek te gaan naar nieuwe ervaringen die de verwondering activeren. In deze tijden van instant bevrediging is de neiging om op zoek te gaan naar een snelle, grote verandering dichtbij. Maar dat past eigenlijk niet bij de ritmiek van het jaar. Nu de natuur weer overgaat in de ruststand, brengt ze de vertraging als vanzelf met zich mee. Ze nodigt ons uit om in het kleine, dagelijkse de verwondering te zoeken.

Sta stil en kijk omhoog naar de prachtige donkere silhouetten van de kale bomen tegen de rode ochtendzon. Kijk in de verte over de velden en het water waar de optrekkende mistsluiers op kniehoogte langzaam dansen. Hurk en kijk naar de parelende dauwdruppels die de zachte zonnestralen vangen op de wintergroene plantjes.

Als ik mag kiezen, dan ga ik voor de lente en de zomer. Misschien maar goed dat ik niet kán kiezen, want stiekem weet ik dat het goed voor me is dat we ook een herfst en een winter kennen.

Wandelen met vluchtelingen

Petra Koning

Als natuurgids krijg je soms te maken met bijzondere verzoeken. In dit geval ging het om het gidsen van een wandeling met vluchtelingen, vanaf hun logeerplek in groepsaccommodatie “Morgenrood” in Oisterwijk. Als we gaan wandelen met een groep is het weerbericht natuurlijk belangrijk en dit voorspelde: “tropisch warm en veel zon” voor 12 augustus. De aanvangstijd verzette ik daarom van 2 uur in de middag naar 9 uur in de ochtend en de te lopen route was die om het Belversven, door het bos, langs het beekje de Rosep, door heidevelden en varenbossen terug naar “Morgenrood”. Alles bij elkaar zo’n 5 kilometer.

We begonnen bij de logeerlocatie waar vluchtelingenouders met hun kinderen een onbezorgde week mochten doorbrengen. Ze kregen een uiteenlopend programma voorgeschoteld en een onderdeel daarvan was een wandeling in de natuur, zonder kinderen, die met een spel werden beziggehouden.

Voordat we konden vertrekken was er het nodige geharrewar, kinderen die niet wilden dat de ouders weggingen, en ouders die niet bij de kinderen weg wilden gaan. Vervolgens was er de kwestie van welke taal we zouden gebruiken: een paar spraken en verstonden Engels, een paar alleen Arabisch en enkelen uitsluitend Oekraïens. Gelukkig waren er mensen bij die zowel Engels als één van de andere talen beheersten en die zouden bij twijfel als tolk fungeren. Dat zou nog voor grappige momenten zorgen. Uiteindelijk vertrokken we, een half uur over tijd.

Op het best nog natte pad door het bos vanaf Morgenrood naar het Belversven, waar we in ganzenpas moesten lopen, was nog goed te merken dat het voorjaar erg nat was geweest. Ondanks dat het augustus was stonden op dat moment nog alle vennen in Oisterwijk goed in het water en was het pad modderig en glad, wat

best lastig is als je besloten hebt om de wandeling op slippers te doen, zoals sommigen.

Bij een bruggetje aangekomen zagen we een klein beekje stromen: de Rosep. De beek krioelt zo hoogzomer van de libellen, juffers en allerlei andere waterbeestjes. Omdat de Engelse namen voor al die beestjes niet tot mijn dagelijkse vocabulaire behoren heb ik hier met de nodige handgebaren en fantasie geprobeerd duidelijk te maken om wat voor diertje het ging. Vervolgens probeerden de anderstaligen weer om de handgebaren en vrije vertaling in het Oekraïens en Arabisch om te zetten. Dit leidde tot veel spraakverwarring en hilariteit.

Verder lopend kwam een prachtig heideveld in beeld, dat in augustus natuurlijk in al zijn schoonheid te bewonderen was. Dat ontlokte de nodige “Ohs” en “Ahs”; velen van hen hadden nog nooit een heideveld in bloei gezien. Het Belversven is een behoorlijk groot ven dat vernoemd is naar het buurtschap Belveren. Het is een zogenaamd stroomdalven uit de laatste ijstijd, toen de Maas veel zuidelijker stroomde en zo breed was als bijna heel Brabant.

We gingen via de Stenen Heul, de enige stenen brug over de Rosep (“Heul” betekent heuvel ofwel bolle brug) over de Posthoornweg terug naar Morgenrood, maar niet nadat we een groepsfoto hadden gemaakt. Sommigen wilden liever niet op de foto, om begrijpelijke redenen. Bij de Stenen Heul zagen we ook een enorme zwavelzwam, die zowat een hele boom bedekte.

Voor mij een hele leuke ervaring en een oefening in het weglaten van gesproken informatie en de beelden voor zichzelf laten spreken.

Dank lieve vluchtelingen, voor het enthousiasme en de (soms vreselijke) verhalen. Ik denk met plezier terug aan deze wandeling met jullie en hoop dit in de toekomst vaker te mogen doen.

Plant van de maand: Herfstaster

Elly Pouwels (coördinator plantenwerkgroep)

Onder deze noemer vat de tuinplantenwereld vele, zo niet alle, vaste-plant-Asters samen, die laat in het jaar zo lang doorbloeien. Het zijn de kleurenbommetjes van de najaarstuin. Insecten gaan uit hun dak op de nectar. Ook na de eerste nachtvorst –als de Dahlia's instorten- blijven de Asters het nog even volhouden.

Er is ook een inheemse 'herfstaster', de Aster tripolium - Zulte of Zeeaster. Deze bloeit al vanaf juni aan de kust op de vloedlijn en is tweejarig. Hij wordt ook gekweekt als saladegroente: het jonge blad smaakt heerlijk ziltig. Maar tijdens de bloei is ook deze Aster een favoriet bij nectarsnoepende insecten.

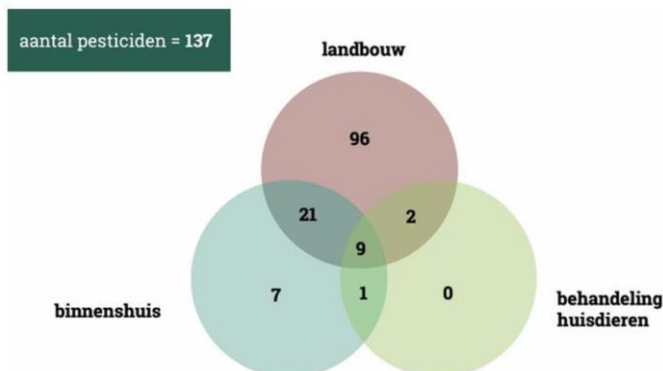
Foto: KU Leuven

Pesticiden in je Slaapkamer: Schokkende Ontdekking in Onderzoek Velt

Frans van Boekhold

In de vorige editie van de Natuurlijk Oirschot stond een artikel in de rubriek 'Voor u gelezen' over bestrijdingsmiddelen die blijkbaar wijdverspreid in heel Nederland terug te vinden zijn. Wat blijkt nu: ook in je slaapkamer!

70% (96 van de 137) zijn pesticiden die specifiek in de landbouw gebruikt worden.

Slaapkamers lijken veilige plekken, maar een recent onderzoek door [Velt](#), de vereniging voor ecologisch leven en tuinieren, onthult een verontrustende realiteit: pesticiden zijn wijdverspreid aanwezig in de slaapkamers van Nederland en België. Het project, *SOS Slaapkamer*, onderzocht stofmonsters uit 112 slaapkamers en vond in alle kamers pesticiden terug.

Gemiddeld werden 21 verschillende pesticiden per kamer gemeten; in één slaapkamer werden zelfs 52 soorten gevonden. In totaal identificeerde Velt 137 soorten pesticiden, waarvan 70% landbouwgerelateerd is. Daarnaast bevat het stof ook stoffen uit huisdierenbestrijding en huishoudelijke middelen. Geert Gommers, pesticidenexpert bij Velt, benadrukt dat veel van deze stoffen hormoonverstorend zijn en in 99% van de gevallen negatief invloed kunnen hebben op de voortplanting. "We beschouwen onze slaapkamers als schoon en veilig, maar de realiteit is anders," waarschuwt Gommers.

Het ontbreken van wetenschappelijke normen voor pesticiden in huisstof maakt het moeilijk om de gezondheidsrisico's te beoordelen. Violette Geissen, hoogleraar aan Wageningen Universiteit, pleit voor het voorzorgsprincipe: "We moeten eerst aantonen dat een stof veilig is, in plaats van achteraf gezondheidsrisico's te bewijzen."

De bevindingen van dit onderzoek wijzen op een urgente noodzaak tot heroverweging van pesticidengebruik en het waarborgen van onze gezondheid in de meest vertrouwde ruimte van ons huis.

Kijk [HIER](#) voor de resultaten van SOS slaapkamer.

StAppen in de natuur

Jeroen Oost

Steeds vaker ziet men in de natuur mensen die met behulp van hedendaagse technieken een blik werpen op de aanwezige flora en fauna. De verrekijker, fototoestel en naslaggids die als standaard uitrust meegingen worden vandaag steeds vaker thuisgelaten want met de komst van de intelligente telefoon reist vaak ook “de app” mee de natuur in. Een wonderlijke combinatie van techniek, kennis en vernuft die de gebruiker in staat stelt dankzij zijn zakcomputer binnen luttele seconden antwoorden te verkrijgen over wat er zich voor de lens vertoont. Simpelweg een foto nemen van het onderwerp en voilà, uw telefoon weet antwoord. Meestal wel ja, want de kennis der natuur die in deze appjes zit neemt enkel toe.

Dit alles werkt dankzij ontwikkeling van de AI (artificial intelligence) - kunstmatige intelligentie dus. De kranten staan er bol van en er gaat geen week voorbij of u kijkt naast of leest over dingen die gedeeltelijk of geheel zijn ontsproten aan intelligente software waar de echte mens bijna geen rol meer in speelt. Een eng idee is het zeker. Want AI kan al veel en dat stopt niet..

Op internet wemelt het al van AI programma's waar je zonder moeite bijvoorbeeld AI een verhaaltje over natuur apps kunt laten maken. U redacteur van dit elektronisch blad komt zo nooit meer zonder teksten te zitten. Zien hoe dat er uit ziet? Ik vroeg een free source AI programma het volgende: “Wat is er over natuur Appjes te vertellen?”

ChatGPT zei:

Natuurapps zijn handige tools die mensen helpen om meer te leren over de natuur om hen heen. Ze bieden vaak informatie over flora en fauna, vogelgeluiden, sterrenbeelden en andere natuurelementen. Hier zijn enkele populaire soorten natuurapps en hun functies:

Flora- en faunadetectie: Apps zoals PlantNet en ObsIdentify helpen gebruikers bij het identificeren van planten en dieren door foto's te maken en deze te vergelijken met een database.

Vogelherkenning: Apps zoals Merel of BirdNet bieden informatie over vogelsoorten en hun geluiden, wat helpt bij het herkennen van vogels in de natuur.

Sterrenkijken: Apps zoals Star Walk en SkyView tonen sterrenbeelden en planeten, waardoor je meer leert over de nachtelijke hemel.

Natuurervaring: Sommige apps, zoals de IVN Natuurgids, bieden informatie over wandelroutes en natuurgebieden, compleet met uitleg over de flora en fauna die je onderweg kunt tegenkomen.

Natuuronderwijs: Er zijn apps gericht op educatie, die quizzen, informatie en interactieve elementen bieden om kinderen en volwassenen meer over de natuur te leren. Deze apps maken het gemakkelijker om de natuur te verkennen en te waarderen, en ze dragen bij aan bewustwording van milieuproblemen.

Tot zover een AI tool als <https://chatgpt.com/>. Nu ik weer hoor.

Gaat u voortaan de natuur in, doe eens modern en neem je telefoon met daarop de apps die hierboven vermeld mee als je gaat stAppen in de natuur. Nu het nog kan. Want het is een kwestie van tijd dat ook de natuur door AI kan worden nagemaakt, vrees ik.

PS. Geloof niet alles wat uw telefoon zegt. Maar dat wist u al. Toch?

Natuurlijk Gezien

'Natuurlijk Gezien', de maandelijkse column van Ria Donatz en Frans van Boekhold. De afspraak is als volgt: Ria levert een natuurfoto en Frans schrijft er een stukje over.

De Spechtinktzwam: Een Bijzondere en Bedreigde Paddenstoel

Te midden van kalkrijke loofbossen duikt soms een bijzondere verschijning op: de Spechtinktzwam (*Coprinopsis picacea*). Met zijn zwart-witte hoed, die lijkt op het verenkleed van een specht, is deze zeldzame paddenstoel een blikvanger. De Spechtinktzwam, die Ria in verschillende groeistadia op prachtige wijze heeft vastgelegd, fascineert niet alleen door zijn uiterlijk, maar benadrukt ook de vergankelijkheid van de natuur. Helaas staat deze paddenstoel op de Rode Lijst van bedreigde soorten in Nederland en heeft hij bescherming nodig om te overleven.

Uiterlijke Kenmerken

De Spechtinktzwam is herkenbaar aan zijn eivormige hoed, die later uitwaaiert tot een klokvorm. De hoed is bedekt met witte vlekken op een zwarte ondergrond, wat hem direct onderscheidt van andere soorten. De

Leefomgeving en Voorkomen

De Spechtinktzwam komt vooral voor in loofbossen met kalkrijke bodems, vaak bij oude beuken en eiken. Hij groeit goed op vochtige gronden bedekt met bladstrooisel en verschijnt vooral in de herfst. Hoewel hij zowel in Nederland als België voorkomt, is hij zeldzaam en wordt hij niet vaak gezien. De inktzwam is minder aantrekkelijk voor dieren door zijn onopvallende geur, maar trekt juist de aandacht van mensen door zijn bijzondere uiterlijk.

Bedreigingen en Rode Lijst

De Spechtinktzwam staat op de Nederlandse Rode Lijst van bedreigde paddenstoelen. Dit betekent dat de soort zeldzamer wordt en bescherming nodig heeft. Verschillende factoren dragen bij aan de bedreiging:

1. Verlies van leefgebied: Oude loofbossen, waar de zwam groeit, verdwijnen door ontbossing, verstedelijking en landbouw.
2. Bodemverzuring: Door luchtvervuiling en stikstofdepositie verzuren kalkrijke bodems, waardoor de zwam moeilijker kan groeien.
3. Klimaatverandering: Veranderende temperaturen en neerslagpatronen beïnvloeden de kwetsbare leefomstandigheden van de Spechtinktzwam, wat zijn

populatie verder onder druk zet.

Behoud van de Spechtinktzwam

Ria's foto's tonen niet alleen de schoonheid van de Spechtinktzwam, maar laten ook zien hoe kwetsbaar deze is.

Om de zwam te behouden, moeten loofbossen beschermd worden en moet bodemverzuring worden tegengegaan. Herstel van geschikte leefgebieden en duurzaam bosbeheer zijn essentieel voor zijn voortbestaan.

Door ons bewust te worden van de bedreigingen waar deze paddenstoel mee te maken heeft en ons in te zetten voor natuurherstel, kunnen we bijdragen aan zijn bescherming. Wie weet kun jij tijdens een herfstwandeling nog een glimp opvangen van deze bijzondere zwam, een levend symbool van de delicate balans in de natuur.

steel is slank, wit en kan tot 20 centimeter hoog worden. Onder de hoed bevinden zich de lamellen, die eerst wit zijn maar snel zwart kleuren. Als de zwam ouder wordt, lost de hoed op in een inktachtige vloeistof, een proces genaamd autodigestie. Dit helpt bij het verspreiden van de sporen, waarmee de paddenstoel zich voortplant.

Landinzicht van Urgenda - Naar een Gezondere Landbouw en Voedselproductie

Voor u gelezen door Frans van Boekhold

In mei 2024 bracht [Urgenda](#) het rapport "Landinzicht" uit. Dit rapport wil een gesprek starten over de broodnodige veranderingen in de landbouw en ons voedselsysteem. Volgens Urgenda draagt het huidige systeem bij aan gezondheidsproblemen bij mensen en schade aan de natuur. Het rapport biedt een visie op een toekomst waarin de landbouw gezonder is voor mens, dier en milieu.

landinzicht

Grond voor een vruchtbaar gesprek

Wat is het Probleem?

De landbouw in Nederland heeft te maken met veel problemen: milieuvervuiling, verlies van biodiversiteit en de negatieve impact van te veel vlees en zuivel in ons dieet. Urgenda benadrukt dat we nu moeten veranderen om onze voetafdruk op de natuur te verkleinen en de grond weer gezonder te maken. Het rapport biedt een toekomstbeeld waarin onze landbouw anders is ingericht en veel beter is voor zowel de natuur als de gezondheid van mensen.

Wat stelt het rapport voor?

Urgenda baseert haar ideeën op een model dat de Agri-food-nature Transition Model (ATM) heet. Dit model kijkt vooruit naar de periode 2030-2035 en laat zien wat er mogelijk is als we nu stappen zetten om de landbouw te verduurzamen. De centrale vraag van het rapport is: **Hoe kunnen we een landbouw- en voedselsysteem opzetten dat goed is voor zowel mensen als de natuur?** Volgens Urgenda moet ons voedsel vooral lokaal, plantaardig en op een manier worden geproduceerd die de natuur beschermt.

Kringlooplandbouw als oplossing

Het rapport pleit voor een systeem dat gebaseerd is op **kringlooplandbouw**. Dit betekent dat er zo min mogelijk wordt verspild en dat alles in het landbouwproces wordt hergebruikt. Hierdoor blijft de grond vruchtbaar, daalt de uitstoot van schadelijke stoffen, en wordt de natuur beschermd. Het idee is dat we meer gebruikmaken van planten en minder van dierlijke producten, wat beter is voor zowel onze gezondheid als het milieu.

Hoe ziet de toekomst eruit?

Volgens Urgenda moet de landbouw veranderen, maar dat kan alleen als boeren, beleidsmakers en consumenten samenwerken. Boeren spelen daarbij een belangrijke rol als "beheerders van het landschap". Ze kunnen bijdragen aan innovatieve, duurzame oplossingen. Een opvallend voorstel in het rapport is de uitbreiding van **kruidenrijk grasland**. Dit type grasland is beter voor de bodem en goed voor de biodiversiteit. Ook stelt Urgenda voor om de veestapel te verkleinen en meer plantaardige alternatieven te promoten. Duurzame

energie, zoals zonnepanelen op boerderijen, is een ander belangrijk onderdeel van hun toekomstvisie.

Video: De visie van Urgenda

Wil je meer weten over deze toekomstvisie? Urgenda heeft een [YouTube-video](#) gemaakt waarin ze de belangrijkste punten uit "Landinzicht" uitleggen. Hierin wordt besproken welke stappen we moeten nemen om de landbouw duurzamer te maken. De video is een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in de toekomst van ons voedsel en de landbouw.

Conclusie

"Landinzicht" schetst een toekomst waarin de landbouw de natuur respecteert en bijdraagt aan een gezondere samenleving. Door kringlooplandbouw te omarmen en in te zetten op biodiversiteit en duurzame energie, kunnen we de negatieve impact van ons huidige landbouwsysteem beperken. Het rapport roept op om nu in actie te komen voor een beter landbouwsysteem, dat zowel de natuur als onze gezondheid ten goede komt.

Informatie IVN Oirschot

Bestuur

Voorzitter	Loek Kuperus	voorzitter@ivn-oirschot.nl
Secretaris	Vacant	secretaris@ivn-oirschot.nl
Penningmeester	Frans van Boekhold	penningmeester@ivn-oirschot.nl
Ledenadministratie	Miranda Goutziers	ledenadministratie@ivn-oirschot.nl
Bestuurslid	Martijn van de Schoot	martijn_van_de_schoot@hotmail.com
Bestuurslid	Petra Koning	pietertjeswing@icloud.com
Bestuurslid	Carla van de Schoot	cwvds42@gmail.com

Werkgroepen

Werkgroep (*)	Contactpersoon	Contact (**)
Cursussen	Petra Koning	cursussen@ivn-oirschot.nl
Insecten	Lia Adriaans	liaadriaans@gmail.com
Jeugd IVN	Leo van de Laar	jeugdivn@ivn-oirschot.nl
NatuurBelangen	Rosetta Hovius	rosetthovius@live.nl
Natuurfotografie	Loek Kuperus	loekkuperus@live.nl
Paddenstoelen	Todor Ijsselmuiden	ijsselmuidentodor@gmail.com
Planten	Elly Pouwels	ellypouwels@trinedmail.nl
Scholen	Leo van de Laar	scholenwerk@ivn-oirschot.nl
Natuurlijk Oirschot (redactie)	Frans van Boekhold	communicatie@ivn-oirschot.nl
Vogels	Rinus Sterken	uilenwerkoirschot@live.nl
Water	Hugo Smet	fam.smet@upcmail.nl

(*) Klik op de naam van de werkgroep voor meer informatie op de website van IVN Oirschot

(**) Klik op het mailadres van de contactpersoon voor het sturen van een mailtje

Lid of donateur worden van IVN Oirschot?

Door lid of donateur te worden:

- steun je de activiteiten en doelstellingen van IVN
- kun je gratis of met korting deelnemen aan de activiteiten van IVN
- kun je zelf actief worden binnen onze IVN afdeling

We kennen drie soorten lidmaatschap:

Lid	€ 25,- per jaar
Huisgenootlid	€ 12,50 per jaar
Donateur	minimaal € 15,- per jaar

Klik [HIER](#) voor meer informatie over het lidmaatschap en/of het inschrijfformulier of bel met Miranda Goutziers, telefoon 06-36029526 of stuur een mail naar ledenadministratie@ivn-oirschot.nl

Wij zien u graag terug op onze activiteiten en wensen u vooral veel plezier bij IVN Oirschot!

ANBI

IVN is door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Een ANBI is een instelling die bijdraagt aan het algemeen nut. Doet u een donatie aan IVN of bent u lid, dan kunt u dat bedrag aftrekken van uw belastbaar inkomen. Voor meer informatie, klik [HIER](#).